

Modely struktury didaktiky odborných předmětů

Praha 14. – 15. 9. 2009

Prof. Ing. Ondrej Asztalos, CSc.
Katedra didaktiky
ekon. předmětů VŠE v Praze

Obsah

1. **Stručný historický přehled pojetí didaktik**
2. **Malířův model struktury didaktik**
3. **Melezinkův model struktury**
4. **Rozvinutý model struktury oborové didaktiky**
5. **Dimenze modelu struktury didaktik**
6. **Příklad struktury oborové didaktiky na studijním oboru Mechanik silnoproudé elektrotechniky**
7. **Příklad oborové didaktiky na oboru Rybářství SZŠ**
8. **Příklad oborové didaktiky na oboru Obchodní akademie**
9. **Příklad oborové didaktiky pro učební obor Automechanik**
10. **Příklad předmětové (speciální didaktiky) pro předměty**
11. **Struktura předmětové didaktiky**
12. **Oborová didaktiky podle skupin studijních a učebních oborů**
13. **Oborová didaktika podle podskupin studijních a učebních oborů**
14. **Účelovost didaktik odborných předmětů**
15. **Závěry**

1. Stručný historický přehled pojetí didaktik

- **Malířovo pojetí (aplikace pedagogiky na předmětovou výuku)**

= **Obecný model po všechny didaktiky**

(Malíř, F.: Předmět didaktik učebních předmětů. Pedagogika č. 5 1969)

- **Melezínkovo pojetí (činnosti směřující ke zlepšení výuky, směřující k cílům, obsahu a forem odborného vzdělávání)**

= **Pedagogika zaměřena na didaktiku technických předmětů**

(Melezínek, A.: Inženýrská pedagogika, ČVUT v Praze 1991)

- **Soudobé pojetí (smyslem je vytváření modelů či systémů pro vzdělávací procesy)**

= **Vytváření diferencovaných modelů podle oborů předmětů**

(Slavík, J., Janík, T: Oborové didaktiky a kurikulum aneb o jedné životní funkci vzdělávání. Pedagogika 2, str. 101 -221, 2009)

2. Malířův model struktury didaktik

- **Předdidaktická realita**
- **Didaktická realita**
  - a) Didaktické operace
  - b) Didaktické produkty
- **Postdidaktická realita**
- **Didaktické okolí**

3. Melezínkův model struktury

- Předmět a pojetí didaktiky technických předmětů. Cíle výuky a učení v technických předmětech
- Učivo v technických předmětech
- Psychologické a sociologické aspekty v technickém vzdělávání
- Technologie vyučování v technických předmětech
- Vyučovací metody v technických předmětech

4. Rozvinutý model struktury oborové didaktiky = Použitelný pro výuku všech odborných předmětů

- Trh práce – pracovníci se středním vzděláním
- Rozvoj tržní ekonomiky a odborné vzdělávání
- Obsah a předmět didaktiky odborných předmětů
- Funkce odborného vzdělání
- Soustava odborného vzdělání
- Obsah vzdělání v jednotlivých systémech odborného vzdělávání
- Koncepce odborného vzdělávání
- Didaktický proces v odborném vzdělávání
- Management v odborném vzdělávání
- Subjektivní a objektivní předpoklady a materiální podmínky v odborném vzdělávání
- Modernizace v odborném vzdělávání
- Vědecké metody užívané v rozvoji odborných didaktik

(Asztalos, O.: Ekonomické vzdělávání v systému středního a vyššího školství v České republice. VŠE 1996)

5. Dimenze modelu struktury didaktik

- **Oborová didaktika** – týká se všech odborných předmětů daného studijního či učňovského oboru
- **Speciální (předmětová) didaktika** – týká se každého odborného předmětu zvlášť

6. Příklad struktury oborové didaktiky na studijním oboru Mechanik silnoproudé elektrotechniky

- Strojnictví
- Základy elektrotechniky
- Technologie a materiály
- Elektronika
- Elektronická zařízení
- Elektrotechnologie
- Elektrické stroje a přístroje
- Užití elektrické energie
- Automatizační zařízení
- Rozvodná zařízení
- Elektroenergetika
- Odborný výcvik

7. Příklad oborové didaktiky na oboru Rybářství

- Obecné rybářství
- Vodní hospodářství
- Stroje a zařízení
- Základy zemědělské výroby
- Rybářství ve volných vodách
- Chov ryb v řízeném prostředí
- Rybnikářství
- Nemoci ryb
- Chov vodní drůbeže
- Zpracování ryb a obchodní činnost
- Sítování a zpracování dřeva

8. Příklad oborové didaktiky na oboru Obchodní akademie

- Ekonomika
- Účetnictví
- Statistika
- Informační technologie
- Písemná a elektronická komunikace
- Fiktivní firmy

9. Příklad oborové didaktiky pro učební obor automobilové opravárenství a diagnostika

- Strojírenství
- Strojírenská technologie
- Technická kreslení
- Automobily
- Opravárenství a diagnostika
- Elektrotechnika

10. Příklad předmětové (speciální) didaktiky pro předměty

- Didaktika strojnictví
- Didaktika vodního hospodářství
- Didaktika fiktivních firem
- Didaktika opravárenství a diagnostiky

11. Struktura předmětové didaktiky

- **Obecná část předmětové didaktiky** (obecně charakterizuje výuku daného odborného předmětu)
- **Zvláštní část struktury předmětové didaktiky** (rozpracovává didaktiku jednotlivých tematických celků, částí a témat)

12. Oborová didaktiky podle skupin studijních a učebních oborů

- Technických předmětů
- Zemědělsko – lesnických předmětů
- Ekonomických předmětů
- Společensko vědních předmětů

13. Oborová didaktika podle podskupin studijních a učebních oborů

- Hornické
- Strojírenské
- Elektrotechnické
- Chemické
- Potravinářské
- Textilní
- Stavební
- Dopravní
- Zemědělské
- Veterinární
- Podnikání v oborech
- Ekonomika a služby

14. Účelovost didaktik odborných předmětů

Struktura didaktik odborných předmětů není jednou provždy dána. Závisí na mnoha okolnostech:

- Charakteristice odborného vzdělávání, která je dána podstatou poznatků o různých jevech a procesech v přírodě, technice a společnosti
- Strukturovanosti klasifikace oborů odborného vzdělávání
- Tvorbě rámcových a školních vzdělávacích programů
- Organizaci a podmínkách přípravy učitelů pro oblasti odborného vzdělávání (na odborných vysokých školách větší specializace, univerzalizace na pedagogických fakultách)
- Rozhodnutí o vhodnosti konkrétní struktury didaktik odborných předmětů

15. Závěry

Didaktiky v odborném vzdělávání (oborová i speciální) nejsou izolovanými disciplínami.

Souvisí s:

- pedagogikou, zvláště s obecnou didaktikou
- psychologii, zvláště s pedagogickou
- odbornými vědami, zejména technickými, zemědělskými a ekonomickými
- pomocnými vědami jako jsou teorie informací, kybernetika, matematika, teorie řízení, filozofie, sociologie, školní hygiena a biologie mládeže